

ВДОСКОНАЛЕННЯ ПЛАНУВАННЯ ВИДАТКІВ НА ОПЛАТУ ПРАЦІ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ДЕРЖАВНОЇ ФОРМИ ВЛАСНОСТІ

Олександр ШАШКЕВИЧ

Запропоновано авторський підхід до планування видатків на оплату праці у вищих навчальних закладах державної форми власності. Розроблено методику розрахунку потреби у бюджетних коштах на оплату праці працівників вищих навчальних закладів державної форми власності.

The author suggested the approach to expenditure planning on remuneration in state higher educational establishments. The method of calculation of budgetary expense requirement on remuneration in state higher educational establishments is developed.

В Україні на належному рівні не розроблена науково обґрунтована методика планування видатків на оплату праці у вищих навчальних закладах державної форми власності. Діючи методика планування видатків на оплату праці працівників вищих навчальних закладів державної форми власності в Україні, базується на реальних можливостях державного бюджету фінансувати потреби соціально-культурної сфери та вищої освіти зокрема, що призвело до диспропорцій в оплаті праці працівників освітньої сфери державного та приватного сектору.

Питання теорії та практики фінансового забезпечення соціально-культурної сфери та вищої освіти зокрема, досліджували українські економісти: Й. М. Бескид, Т. М. Боголіб, Є. М. Бойко, О. Д. Василик, Т. М. Гребнєва, П. М. Коваль, К. В. Павлюк, В. М. Федосов, С. І. Юрій та інші. Наукові здобутки зазначених вчених є вагомим внеском у теорію, методологію та організацію фінансового забезпечення вищої освіти. Проте, питання розробки методики планування видатків вищих навчальних

закладів на оплату праці не знайшли свого остаточного вирішення.

Метою статті є розробка методики розрахунку потреби у бюджетних коштах на оплату праці працівників вищих навчальних закладів державної форми власності, яка б враховувала вимоги нормативно-правових актів та прогресивні підходи у плануванні видатків на оплату праці.

Діючий порядок оплати праці на основі Єдиної тарифної сітки (ЕТС) розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 30.08.2002 р. № 1298, запроваджено з 1 вересня 2005 р. згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 22.08.2005 р. № 790 «Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери». ЕТС затвердила схеми тарифних розрядів посад ке-

рівних, наукових, науково-педагогічних, педагогічних працівників, професіоналів, фахівців та інших працівників бюджетних установ, закладів та організацій; ставки погодинної оплати праці працівників усіх галузей економіки за проведення навчальних занять [1].

Запровадження тарифних коефіцієнтів, що присвоєні відповідному тарифному розряду Єдиної тарифної сітки, передбачено у три етапи. Перший її етап введено з 1 вересня 2005 р. Право встановлення термінів запровадження II та III етапів надано Кабінету Міністрів України. З 1 червня 2007 р. відбулось запровадження II етапу Єдиної тарифної сітки. Це сприяє поступовому відновленню порушених упродовж останніх років міжпосадових (міжкваліфікаційних) співвідношень в оплаті праці працівників бюджетної сфери [2]. Постановою Кабінету Міністрів України «Про запровадження III етапу оплати праці на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери» від 22.02.2008 р. № 74 передбачене запровадження з 1 листопада 2008 р. III етапу оплати праці на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 30.08.2002 р. № 1298 «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери» [3].

Розмір посадового окладу (тарифної ставки) працівника 1 тарифного розряду встановлюється Кабінетом Міністрів України. Згідно з постановою Кабінету Міністрів України «Про розмір посадового окладу (тарифної ставки) працівника 1 тарифного розряду Єдиної тарифної сітки» від 4.04.2007 р. № 602 посадовий оклад працівника 1 тарифного розряду встановлюється, починаючи з 1 квітня 2007 р., на рівні законодавчо визначеного розміру мінімальної заробітної плати.

Порядок встановлення і перегляду розміру мінімальної заробітної плати передбачений

статтею 10 Закону України «Про оплату праці» від 24.03.1995 р. № 108. Зокрема встановлено, що розмір мінімальної заробітної плати встановлюється Верховною Радою України за поданням Кабінету Міністрів України, як правило, один раз на рік у законі про Державний бюджет України з урахуванням пропозицій, вироблених шляхом переговорів, представників професійних спілок, власників або уповноважених ними органів, які об'єдналися для ведення колективних переговорів і укладення генеральної угоди.

Розмір мінімальної заробітної плати може переглядатися при внесенні змін до закону про Державний бюджет України залежно від зростання індексу цін на споживчі товари і тарифів на послуги за угодою сторін колективних переговорів. Зміни розміру мінімальної заробітної плати іншими законами України та нормативно-правовими актами є чинними виключно після внесення змін до закону про Державний бюджет України на відповідний рік [4].

Статтею 59 Закону України «Про Державний бюджет України на 2008 рік та про внесення змін до деяких законодавчих актів України» від 28.12.2007 р. № 107-VI розмір мінімальної заробітної плати встановлено з 1 січня 2008 р. 515 гривень, з 1 квітня 2008 р. – 525 гривень, з 1 жовтня 2008 р. – 545 гривень та з 1 грудня 2008 р. – 605 гривень на місяць [5].

На виконання постанови Кабінету Міністрів України «Про запровадження тарифних коефіцієнтів Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери, передбачених за II етапом» від 3.05.2007 р. № 682 Міністерством освіти і науки України затверджено наказ «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 26.09.2005 р. № 557 «Про впорядкування умов оплати праці та затвердження схем тарифних розрядів працівників навчальних закладів, установ освіти та наукових установ» від 01.06.2007 р. № 444. Наказом затверджено розміри посадових окладів (ставок заробітної плати) керівних, науково-педагогічних, педагогічних, наукових працівників, професіоналів, фахівців та інших

працівників, визначені на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери; схеми тарифних розрядів посад (професій) керівних, науково-педагогічних, педагогічних, наукових працівників, професіоналів, фахівців та інших працівників навчальних закладів, установ освіти та наукових установ [6].

Розміри посадових окладів та ставок заробітної плати за розрядами Єдиної тарифної сітки та тарифними коефіцієнтами, затвердженими за другим етапом подано в таблиці 1.

Законодавством, зокрема п. 20 Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ» від 28.02.2002 р. № 228, передбачено, що: «Під час визначення обсягу видатків з бюджету розпорядників нижчого рівня головні розпорядники повинні враховувати об'єктивну потребу в коштах кожної установи, виходячи з її основних виробничих показників і контингентів які встановлюються для установ... Обов'язковим є виконання вимоги щодо першочергового забезпечення бюджетними

Таблиця 1

Посадові оклади та ставки заробітної плати за розрядами II етапу ЄТС та тарифними коефіцієнтами з 01.01.2008 р.*

Тарифні розряди	Тарифні коефіцієнти (II етап ЄТС)	Розміри посадових окладів (ставок заробітної плати) станом на 01.01.2008 р.	Розміри посадових окладів (ставок заробітної плати) станом на 01.04.2008 р.	Розміри посадових окладів (ставок заробітної плати) станом на 01.10.2008 р.	Розміри посадових окладів (ставок заробітної плати) станом на 01.12.2008 р.
1	1	515	525	545	605
2	1,06	546	557	578	641
3	1,12	577	588	610	678
4	1,18	608	620	643	714
5	1,24	639	651	676	750
6	1,3	670	683	709	787
7	1,37	706	719	747	829
8	1,47	757	772	801	889
9	1,57	809	824	856	950
10	1,66	855	872	905	1004
11	1,78	917	935	970	1077
12	1,92	989	1008	1046	1162
13	2,07	1066	1087	1128	1252
14	2,21	1138	1160	1204	1337
15	2,35	1210	1234	1281	1422
16	2,50	1288	1313	1363	1513
17	2,66	1370	1397	1450	1609
18	2,83	1457	1486	1542	1712
19	3,01	1550	1580	1640	1821
20	3,25	1674	1706	1771	1966
21	3,41	1756	1790	1858	2063
22	3,50	1803	1838	1908	2118
23	3,71	1911	1948	2022	2245
24	3,80	1957	1995	2071	2299
25	3,93	2024	2063	2142	2378

коштами видатків на оплату праці з нарахуваннями, а також на господарське утримання установ... При цьому видатки на заробітну плату з коштів спеціального фонду обчислюються залежно від обсягу діяльності, що проводиться за рахунок цих коштів, із застосуванням встановлених законодавством норм, які використовуються установами аналогічного профілю» [7].

Однак, на нашу думку, вимога щодо врахування об'єктивної потреби в бюджетних коштах не дотримується при складанні кошторисів бюджетних установ. Це можна пояснити обмеженістю можливостей бюджетів фінансувати соціально-культурну сферу та вищі навчальні заклади зокрема, враховуючи їх всезростаючі потреби.

Запропонована нижче методика, на нашу думку, сприятиме більш об'єктивному розрахунку потреби в бюджетних коштах на оплату праці при складанні вищими навчальними закладами бюджетних запитів.

Методика розрахунку потреби в бюджетних коштах на оплату праці працівників вищих навчальних закладів повинна ґрунтуватися на таких принципах:

- «прозорості» розрахунку потреби і можливості розподілу бюджетних коштів;
- універсальності застосування для різних рівнів управління;
- комплексного підходу;
- врахування особливостей вищих навчальних закладів;
- доступності, простоти застосування;
- відкритості, адаптованості до змінних економічних умов і нормативно-правової бази;
- обґрунтованості, підтвердженої використанням показників з офіційних джерел інформації.

Для розрахунку потреби в бюджетних коштах використовуються вихідні дані і параметри встановлені державними нормативно-правовими актами та одержані з форм звітності вищого навчального закладу або визначені безпосередньо вищим навчальним закладом.

Розрахунок загального фонду оплати праці $Z_{\text{Фоп}}$ складається з 12 місячних фондів оплати праці всіх видів персоналу, скоректованих на коефіцієнти темпу росту бюджету по заробітній платі та інфляції:

$$Z_{\text{Фоп}} = 12 * T_p * K_{\text{инф}} * (\text{Фоп}_{\text{пвс}} + \text{Фоп}_{\text{нш}} + \text{Фоп}_{\text{юп}} + \text{Фоп}_{\text{ауп}} + \text{Фоп}_{\text{по}}), \quad (1)$$

де $\text{Фоп}_{\text{пвс}}$ – місячний фонд оплати праці професорсько-викладацького складу; $\text{Фоп}_{\text{нш}}$ – місячний фонд оплати праці навчально-допоміжного персоналу; $\text{Фоп}_{\text{юп}}$ – місячний фонд оплати праці іншого обслуговуючого персоналу; $\text{Фоп}_{\text{ауп}}$ – місячний фонд оплати праці адміністративно-управлінського персоналу; $\text{Фоп}_{\text{по}}$ – місячний фонд погодинної оплати праці; T_p – темп росту бюджету за статтею «Оплата праці працівників бюджетних установ», передбачений на наступний рік; $K_{\text{инф}}$ – коефіцієнт інфляції наступного року.

Розрахунок місячного фонду оплати праці професорсько-викладацького складу (ПВС) повинен базуватися на використанні показника середньої заробітної плати та розрахункової чисельності ПВС, даних про чисельність завідувачів кафедрами, деканів та їх заступників:

$$\text{Фоп}_{\text{пвс}} = 3\text{П}_{\text{пвс}} * N_{\text{пвс}} + R_a * N_{\text{пвс}} * C_{20} + R_d * N_{\text{пвс}} * C_{21} + R_z * N_{\text{пвс}} * C_{19} \quad (2)$$

де $3\text{П}_{\text{пвс}}$ – середня заробітна плата професорсько-викладацького складу (ПВС); R_a – частка чисельності завідувачів кафедрами в загальній фактичній чисельності ПВС (у відсотках) – за даними з форми державного статистичного спостереження № 2-3 НК «Звіт вищого навчального закладу на початок навчального року»; R_d – частка чисельності деканів у фактичній чисельності ПВС (у відсотках) – за даними штатного розпису; R_z – частка чисельності заступників деканів в загальній фактичній чисельності ПВС (у відсотках) – за даними штатного розпису; C_{20} – ставка 20 тарифного розряду Єдиної тарифної сітки, що відповідає посаді завідувача кафедрою, грн.; C_{21} – ставка 21 тарифного розряду Єдиної тарифної сітки,

що відповідає посаді декана факультету, грн.; C_{19} – ставка 19 тарифного розряду Єдиної тарифної сітки, що відповідає посаді заступника декана, грн.; $N_{ПВС}$ – розрахункова чисельність професорсько-викладацького складу (кількість ставок).

Розрахункова чисельність професорсько-викладацького складу ($N_{ПВС}$) розраховується на основі нормативів співвідношення чисельності студентів і викладачів за відповідними освітніми програмами, формами і видами навчання:

$$N_{ПВС} = \frac{\sum_{i=1, j=1}^{M, B} N_{ij}}{\sum_{i=1, j=1}^{M, B} S_{ij}} + \frac{\sum_{r=1}^C N_r}{\sum_{r=1}^C S_r} \quad (3)$$

де N_{ij} – кількість місць у вузі відповідно до державного замовлення на підготовку фахівців з i -ї спеціальності та j -ї форми навчання на поточний навчальний рік (чол.); S_{ij} – норматив студентів, що припадає на одного викладача по i -й спеціальності, j -й формі навчання (чол.); N_r – розрахунковий середньорічний контингент студентів по r -му виду навчання (чол.); S_r – нормативно встановлене співвідношення студентів і викладачів (число студентів, що припадає на одного викладача) по r -му виду навчання (чол.); M – кількість спеціальностей у вузі; B – кількість форм навчання (денна, заочна, екстернат, аспірантура з відривом від виробництва, аспірантура без відриву від виробництва, ординатура, інтернатура); C – кількість видів навчання (навчання на підготовчому відділенні, факультеті підвищення кваліфікації).

Середня заробітна плата ПВС повинна визначатися виходячи з положень законів «Про освіту» і «Про вищу освіту». Зокрема, абзацом десятим статті 57 Закону України «Про освіту» передбачено, що держава забезпечує встановлення середніх посадових окладів (ставок заробітної плати) науково-педагогічним працівникам вищих навчальних закладів третього та четвертого рівнів акредитації на рівні подвійної середньої заробітної плати працівників промисловості. Однак, фактично, починаючи з

2002 року, дія зазначеного положення зупинялась Законами України «Про Державний бюджет на відповідний рік» (Закони № 2905-III від 20.12.2001 р.; № 380-IV від 26.12.2002 р.; № 1344-IV від 27.11.2003 р.; № 3235-IV від 20.12.2005 р.; № 489-V від 19.12.2006 р.)

Норми Закону України «Про Державний бюджет на 2007 рік» № 489-V від 19.12.2006 р. передбачали, що оплата праці науково-педагогічним працівникам здійснюється в межах бюджетних призначень на оплату праці та у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України [8]. Однак, положення цього Закону було визнано неконституційним Рішенням Конституційного Суду України від 09.07.2007 р. № 6-рп/2007. Проте, дана норма була скасована Законом України «Про Державний бюджет України на 2008 рік та про внесення змін до деяких законодавчих актів України» № 107-VI від 28.12.2007 р., який визначив, що держава забезпечує встановлення посадових окладів (ставок заробітної плати) науково-педагогічним, педагогічним та іншим категоріям працівників навчальних закладів та установ освіти на основі Єдиної тарифної сітки у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

На нашу думку, при розрахунку потреби в бюджетних коштах, вищим навчальним закладам слід застосовувати таку формулу:

$$ЗП_{ПВС\text{ сер}} = C_{19} \quad (4)$$

де C_{19} – ставка 19 тарифного розряду Єдиної тарифної сітки, грн. З метою характеристики середньої ставки ПВС вибрана тарифна ставка 19 розряду ЄТС, що відповідає посаді доцента зі званням ступенем кандидата наук. Чисельність ПВС за вказаною посадою згідно зі статистичними даними, складає понад 50% від загальної чисельності професорсько-викладацького складу.

Враховуючи вищезгадані умови отримаємо:

$$ЗП_{ПВС\text{ сер}} = C_{19} + R * C_{19} + D * C_{19} \quad (5)$$

де C_{19} – ставка 19 розряду Єдиної тарифної сітки, грн.; коефіцієнт R враховує надбавку за

посаду доцента (25% – встановлено підпунктом «в» пункту 3 частини 3 постанови Кабінету Міністрів України «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери» від 30 серпня 2002 р. № 1298); коефіцієнт D враховує доплату за вчений ступінь кандидата наук у граничному розмірі 15 відсотків посадового окладу (підпункт «г» пункту 3 частини 3 вищезгаданої постанови).

Місячний фонд оплати праці навчально-допоміжного персоналу (НДП) обчислюється за формулою:

$$\Phi ОП_{НДП} = L_{НДП, ПВС} * \Phi ОП_{ПВС} \quad (6)$$

де $L_{НДП, ПВС}$ – коефіцієнт, що враховує співвідношення чисельності НДП і ПВС вищого навчального закладу, що фактично склалося за попередні роки.

Зважаючи на відсутність статистики оплати праці різних категорій працівників промисловості, при розрахунку виходимо з рівності середніх посадових окладів інших працівників вищих навчальних закладів і середньої заробітної плати працівників промисловості.

Місячний фонд оплати праці іншого обслуговуючого персоналу (ІОП) обчислюється за формулою:

$$\Phi ОП_{ІОП} = N_{ІОП} * \Sigma (D_{ІОП} * ЗП_{пром. сф.}) \quad (7)$$

де $N_{ІОП}$ – чисельність іншого обслуговуючого персоналу (за даними штатного розпису), виражена в ставках; $D_{ІОП}$ – коефіцієнт, що враховує приведення рівня заробітної плати іншого обслуговуючого персоналу вузу до середньої заробітної плати відповідної категорії працівників промисловості; $ЗП_{пром. сф.}$ – середня заробітна плата відповідної категорії працівників промисловості. При цьому враховані низькі розряди оплати праці для молодшого обслуговуючого персоналу і необхідність наявності висококваліфікованих фахівців, пов'язана з комп'ютеризацією навчального процесу і ви-

соким ступенем технічної оснащеності вузів.

Місячний фонд оплати праці адміністративно-управлінського персоналу (АУП) обраховується за формулою:

$$\Phi ОП_{АУП} = \Phi ОП_{РЕКТОР} + N_{АУП} * \Sigma (D_{АУП} * ЗП_{пром. сф.}) \quad (8)$$

де $N_{АУП}$ – розрахункова чисельність адміністративно-управлінського персоналу, за винятком ректора; $\Phi ОП_{РЕКТОР}$ – фонд оплати праці ректора; $D_{АУП}$ – коефіцієнт, що враховує приведення рівня заробітної плати адміністративно-управлінського персоналу вузу до середньої заробітної плати відповідної категорії працівників промисловості; $ЗП_{пром. сф.}$ – середня заробітна плата відповідної категорії працівників промисловості. Коефіцієнт $D_{АУП} = 1,5$ і прийнятий з урахуванням того, що адміністративно-управлінський персонал вузів складається з високооплачуваних категорій працівників, у яких рівень оплати наближений до рівня оплати ПВС.

На даний момент розрахункову чисельність адміністративно-управлінського персоналу вищих навчальних закладів визначають враховуючи вимоги «Типових штатів адміністративно-управлінського персоналу вищих навчальних закладів Міністерства вищої освіти СРСР», затверджених постановою Ради Міністрів Союзу РСР від 29 вересня 1948 р. № 3626 зі змінами та доповненнями [9]. На наше переконання, необхідно переглянути та затвердити нові Типові штати адміністративно-управлінського персоналу вищих навчальних закладів, враховуючи об'єктивні вимоги сьогодення (з урахуванням середніх заробітних плат відповідних категорій працівників у промисловості).

На нашу думку, чисельність адміністративно-управлінського персоналу доцільно розраховувати за формулою:

$$N_{АУП} = L_{АУП} * (N_{ПВС} + N_{НДП} + N_{ІОП}) \quad (9)$$

де коефіцієнт $L_{АУП}$ встановлюється на рівні 10% від загальної розрахункової чисельності решти категорій персоналу вузу, що прийма-

ється в розрахунку фонду оплати праці, і, відповідно, рівний значенню 0,1.

Величина $\Phi ОП_{РЕКТОР}$ визначається таким чином:

$$\Phi ОП_{РЕКТОР} = C_{25} + R_{ок} * C_{25} + R_{проф} * C_{25} \quad (10)$$

C_{25} – ставка 25 розряду Єдиної тарифної сітки, що відповідає посаді ректора, грн.; $R_{ок}$ – надбавка за наявність вченого ступеня доктора наук у граничному розмірі 25 відсотків посадового окладу (підпункт «г» пункту 3 частини 3 постанови Кабінету Міністрів України «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери» від 30 серпня 2002 р. № 1298); $R_{проф}$ – надбавка за наявність вченого звання професора у граничному розмірі 33 відсотків посадового окладу (підпункт «в» пункту 3 частини 3 зазначеної постанови).

Місячний погодинний фонд оплати праці обчислюється за формулою:

$$\Phi ОП_{пог} = Z_{пог. фонд} * \Phi ОП_{ПВС} \quad (11)$$

де $Z_{пог. фонд}$ – коефіцієнт, що враховує частку погодинного фонду в загальному фонді оплати праці ПВС. Значення коефіцієнта $Z_{пог. фонд}$ приймається рівним 0,1, що пояснюється практикою залучення необхідних фахівців, що фактично склалася, зі сторони для викладання окремих дисциплін згідно з навчальним планом.

Таким чином, запропонована методика може вдосконалюватись з урахуванням нових форм оплати праці у бюджетній сфері, застосуванні мінімальної погодинної оплати праці тощо. Врахування основних положень запропонованої методики планування дозволить визначати реальну потребу в бюджетних коштах на оплату праці працівників вищих навчальних закладів при складанні бюджетних запитів та вдосконалити планування видатків віцілому.

Література

1. Постанова КМУ «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери» від 30.08.2002 р. № 1298: Правова система «Омега», версія 3.7 / Український інформаційно-правовий центр, 2 січня 2008 р.
2. http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=81729715.
3. Постанова КМУ «Про запровадження III етапу оплати праці на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери» від 22.02.2008 р. № 74. <http://www.nau.kiev.ua/index.php?page=hotline&file=256775&code=74-2008-%D0%BF>.
4. Закон України «Про оплату праці» від 24.03.1995 р. № 108/95-ВР (зі змінами та доповненнями): Правова система «Омега», версія 3.7 / Український інформаційно-правовий центр, 2 січня 2008 р.
5. Закон України «Про Державний бюджет України на 2008 рік та про внесення змін до деяких законодавчих актів України» від 28.12.2007 р. № 107-VI: Правова система «Омега», версія 3.7 / Український інформаційно-правовий центр, 2 січня 2008 р.
6. Наказ Міністерства освіти і науки «Про впорядкування умов оплати праці та затвердження схем тарифних розрядів працівників навчальних закладів, установ освіти та наукових установ» від 26.09.2005 р. № 557 (зі змінами та доповненнями): Правова система «Омега», версія 3.7 / Український інформаційно-правовий центр, 2 січня 2008 р.
7. Постанова КМУ «Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ» від 28.02.2002 р. № 228 (зі змінами та доповненнями): Правова система «Омега», версія 3.7 / Український інформаційно-правовий центр, 2 січня 2008 р.
8. Закон України «Про Державний бюджет України на 2007 рік» від 19.12.2006 р. № 489-V: Правова система «Омега», версія 3.7 / Український інформаційно-правовий центр, 2 січня 2008 р.
9. Типові штати адміністративно-управлінського персоналу вищих навчальних закладів Міністерства вищої освіти СРСР, затверджені постановою Ради Міністрів Союзу РСР від 29.09.1948 р. № 3626 (зі змінами та доповненнями).